DAGSINS MEINING

Samstarv millum oyggjasamfeløg á Atlantsmóti

Nú um dagarnar vitjaðu ovastu leiðararnir úr Hetlandi, Orknoyggjum og Suðuroyggjum (Hebridunum) í Føroyum. Endamálið við vitjanini var at knýta tættari bond millum hesar tríggjar oyggjabólkarnar og okkara egna. Løgmaður varð vertur fyri vitjanini og hevur hann vónir um at menna samvinnuna við hesar tríggjar oyggjabólk-arnar fyri sunnan.

Samstarv við hesar okkara grannar er einki nýtt. Søgulig bond knýta okkum saman. Og hvør minnist ikki samstarvið á ítróttarøkinum, har vit í mong mong ár leiktu fótbólt móti hvørjum øðrum. Ítrótturin er so eitt, men møguleikarnir fyri samvinnu eru so nógvir. Her ikki minst á mentanarøkinum, har eitt nú tónleikurin hevur stóran týdning. Men eisini á búskaparliga økinum eigur at verða møguleiki fyri at byggja brýr millum oyggjabólkarnar, og her er ferðavinna eisini ein náttúrligur partur.

Hóast mentaninar eru ymiskar, so finst ein týðandi felagsnevnari, og hann er, at vit eru øll oyggjabúgvar, føroyingar, hetlendingar, orknoyingar og suðurlendingar. Tað vil altíð vera nakað serstakt og nakað felags fyri fólk, sum liva og búleikast í oyggjum, og nettupp tí eiga vit í framtíðini í størri mun at líta suðureftir til okkara grannar á nevndu oyggjabólkum.

Tíðin og tær broytingar, sum eru í eitt nú flutningi, gera eisini, at tað í framtíðini vil vera lættari at knýta vinabond og samstarv. Higartil hava vit havt tilknýti til størri lond, hvat eisini er náttúrligt. Men vit eiga ikki at undirmeta týdningin av eisini at kunna taka saman hendur við oðrum javnlíkum, oyggjabúgvunum fyri sunnan. Ikki bara tí at vit skulu hava nakað burtur úr einum slíkum samstarvi, men eisini tí, at vit við okkara samfelagsskipan og okkara vælferð og serstøðu kunnu hava nakað at geva teimum. Tað var tí eisini skilagott og rætt av undanfarna ráðharra í norðurlandamálum, Høgna Hoydal, tá hann royndi at virka fyri størri samvinnu við hesar oyggjabólkar og royndi at skapa áhuga fyri teimum í Norðurlandaráðnum. Tað er so at vóna, at núverandi myndugleikar her heima fylgja hesum upp og gera sítt til at byggja brýr ikki bara millum Føroyar og hesi oyggjasamfeløgini men eisini millum Norðurlond sum heild og hesi smáu oyggjasamfeløg, sum eisini hava eina søgu, ið er nær tengd tí norrønu mentanini.

Norrøna og Smyril Line er so ein liður í umrøddu menning. Vit mugu so bara vóna, at góða sambandið, brúgvin, sum Norrøna byggir millum okkum og Hetland, verður brúkt til nakað positivt. Vit eiga at taka hetlendska ynskið um at halda lív í Smyril Line sum nakað positivt, tí nettup at vera saman um ábyrgd og vinning, gevur íblástur og skapar eina sunna menning. Hyggja vit nøkur ár fram í tíðina, tá er uttan iva stórt virksemi í sambandi við olju og gassframleiðslu í hesum stóra økinum vit kalla Atlantsmótið. Ein slík gongd kann so aftur koma at seta samvinnuna millum oyggjarbólkarnar í enn størri fokus. Ja hvør veit, kanska oljuríkidømið um okkara og teirra leiðir kann koma til at skunda undir eina menning av øllum økinum, ið allir fýra oyggjarbólkarnir og samfeløgini her kunnu hava stóran ágóða av, hvør sær og saman. Vit heilsa útbygdum samstarvi millum Føroyar, Hetland, Orknoyggjar og Suðuroyggjar vælkomnum.

Sosialurin

VIÐMERKINGAR

Intelligensroynd

Heri Mohr

til frøðingar og serfrøðingar í roknskapargerð og - viðgerð á lágum og høgum stigi við spesiali í almennum fíggjarlógum, og annars til øll við vanligum viti og skili.

Við støði í fylgjandi pástandum, sum fyrrverandi landsstýrismaður við fíggjarmálum, Karstin Hansen, og verandi formaður í Búskaparráðnum, Hermann Oskarsson, hava postulerað bæði úti og heima, nevniliga:
at yvirskot landskassans í nøkur ár hevur verið ógvuliga høgt, og at minni enn ein triðingur av tí danska stuðlinum verður brúktur í samfelagnum, og
at landskassin síðani 1993 hevur bara brúkt 10% av blokkinum úr ríkiskassanum, ljóðar intelligensroyndin soleiðis:

1. Í bóklinginum: "Frá heimastýri til fullveldi", sum í 2000 varð borin í hvørt heim í Føroyum, er tilskilað: "Yvirskotið hjá tí almenna hevur nú í nøkur ár verið ógvuliga stórt. Í ár 2000 verður minni enn ein triðingur av tí danska stuðulinum brúktur í samfelagnum. Restin fer til samansparing, sum skal nýtast, um búskapurin verður fyri afturgongd"(!!). Karstin Hansen, fyrrverandi landsstýrismaður við fíggjarmálum, sum legði navn til 5 fíggjarlógir (1999-2003), kundi hóskandi upplýst Føroya fólki, hvar tær 2.8 milliardirnar av teimum 4,1 milliardunum, sum komu í landskassan við blokkstuðuli í árunum 1999 -2003, eru samanspardar og goymdar ?
At landskassans likviditetur (innistandandi í Landsbankanum) hesi ár øktist, skyldast tí, ið veruliga kom inn í skatti og avgjøldum (og als ikki blokkinum), og at landskassans útreiðslur gjørdust minni enn tað, ið Løgtingið hevði játtað. Men um vit ímynda okkum, at eingin blokkur úr ríkiskassanum var, ella at hann var skorin niður til "minni enn ein triðing", so fóru bæði landskassin og Landsbankin av knóranum, áðrenn 2003 var farið í søguna (samanberið blokkin og nettoavlop/ hall í uppsetingini niðanfyri).

2. Formaðurin í Búskaparráðnum hevur á floksfundi sagt (Sosialurin 8/4-03), at av teimum 9,4 ma., sum landskassin fekk við blokkstuðuli í árunum 1993 til 2003, eru bara 10% brúkt av landskassanum. Og í fjølmiðlunum lesa vit, at formaðurin hevur sagt Fólkatinginum, at tær óbrúktu 8,5 milliardirnar verða misbrúktar av føroyingum. Hvar og hvussu ?

Fyri at svara upp á spurningarnar so skilagott og sannførandi sum gjørligt er neyðugt at nýta niðanfyri uppsettu tøl úr løgtingsins fíggjarlógum 1999 - 2003, og at venda sær til ávísar persónar, eitt nú teir oman fyri nevndu, og annars fólk við innliti í tølum, roknskapum, búskapi, grannskoðan, lógum, havfrøði, málfrøði, fólkalívsfrøði og øðrum vísdómum við ella uttan glamourøsum professaratittlum. Men vit eiga ikki at gloyma, at fólk, ið tykjast ikki virða vanligt vit og skil, eru hættislig og ikki skikkað at spyrja til ráðs, og júst hesin meinbogin fer at gera kanningar- og leitingararbeiðið við at finna tær mongu (horvnu?) milliardirnar sera trupult.
Sí talvu

Niðanfyri standandi uppstilling av løgtingsins fíggjarlógum er ikki í samsvar við tað, sum er nevnt á síðu 26 í nevnda bóklingi, sum fyrrverandi landsstýrismaður við fíggjarmálum má hava góðkent, áðrenn tað varð kunngjørt hvørjum mansbarni. Heldur ikki tað, sum formaðurin í Búskaparráðnum sigur, hevur hald í veruleikanum, og hetta krevur eina eftirfarandi frágreiðing frá avvarðandi persónum.

Hann, hon ella tey, sum við góðum hegni og handalagi kunnu finna og siga við vissu, hvar tær mongu óbrúktu milliardirnar eru goymdar, og hvussu tær verða "misbrúktar av føroyingum", eigur/eiga at fáa eina heiðursløn svarandi til tey 10 prosentini - umleið 900 milliónir -, sum formaðurin í Búskaparráðnum sigur, eru farnar ímillum skins og hold , "brúktar av landskassanum", í Tinganesi og á Argjum.

) Síðan 1997 er landskassans partur av avlopi frá tí danska nationalbankanum at finna undir rentuinntøkum (!) í Løgtingsins fíggjarlógum.

Rekapitulatión (samandráttur) av løgtingsins fíggjarlógum:

(mió kr.)	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**
Skattur, avgjøld	2.093	2.330	2.788	2.980	3.118
Blokkur	944	973	993	629	630
Nationalbanken)	25	25	17	21	21
Inntøkur tils.	**3.062**	**3.328**	**3.798**	**3.630**	**3.769**
Rakstrarútreiðsl.	2.567	2.670	2.936	3.194	3.158
Íløgur	162	183	217	256	283
Avdr. uppá skuld	392	128	134	141	148
Rentuútreiðslur	197	170	113	110	87
Útgjald. tils.	**3.318**	**3.151**	**3.400**	**3.701**	**3.676**
Nettoavlop		**177**	**398**		**93**
Hall	**256**			**71**	

Innsent tilfar

Av tí at vit fáa rættuliga nógv innsent tilfar sendandi – meira enn vit fáa í blaðið – hevur blaðleiðslan verið noydd at gjørt nakrar avmarkingar.

Enn sum áður skal fult navn skal vera undir øllum innsendum greinum – annars verða tær ikki prentaðar. Harnæst tilskila vit okkum rætt til at ikki at taka við tilfar, sum eisini er sent øðrum bløðum ella hevur verið prentað aðrastaðni.

Drúgvar greinar – greinar sum eru longri enn áleið 5.500 tekn, verða raðfestar lægri, og koma bert í blaðið, um pláss er fyri teimum. Tað er ein fyrimunur um vit fáa tilfarið umvegis teldupost ella á diskli.

Sosialurin

Sosialurin
Stovnaður: 1927
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
jan@sosialurin.fo
Blaðstjóri: Eirikur Lindenskov
eirikur@sosialurin.fo
Fíggjarleiðari: Jákup Mørk
jakup@sosialurin.fo

Marknaðardeild: lysing@sosialurin.fo
Jonhard Hammer jonhard@sosialurin.fo
Durita Simonsen durita@sosialurin.fo
Gudny Langgaard gudny@sosialurin.fo
Finnbjørg Nattestad
finnbjorg@sosialurin.fo

Blaðfólk:
Áki Bertholdsen aki@sosialurin.fo
Eyðun Klakstein eydun@sosialurin.fo
Edvard Joensen edvard@sosialurin.fo
Vilmund Jacobsen vilmund@sosialurin.fo
Solby Eliasen solby@sosialurin.fo
Dagfinn Olsen dagfinn@sosialurin.fo
Magnus Gunnarsson maggi@sosialurin.fo
Páll Holm Johannesen pall@sosialurin.fo
Heini í Skorini heini@sosialurin.fo
Rúna Sivertsen runa@sosialurin.fo
Terji Nielsen terji@sosialurin.fo
Anna V. Ellingsgaard anna@sosialurin.fo
Eydna Skaale eydna@sosialurin.fo
Hans Kárason Mikkelsen
hans@sosialurin.fo

Ítróttur:
Jákup Mørk jakup@sosialurin.fo
Terji Nielsen terji@sosialurin.fo

Myndamenn:
Álvur Haraldsen alvur@sosialurin.fo
Jens Kristian Vang jensk@sosialurin.fo

Sosialurin í Norðoyggjum:
Postsmoga 231
Nólsoyar Pálsgøta 1, 700 Klaksvík
tel. 458686 fax 458687
e-post: klaksvik@sosialurin.fo

Sosialurin í Suðuroy:
tel. 375364 fax 375464
tel. 220727
e-post: aki@sosialurin.fo
e-post: dagfinn@sosialurin.fo

Sosialurin í Eysturoy:
Postsmoga 143, Saltangará
tel. 447820 fax 449520
tel. 228909
e-post: vilmund@sosialurin.fo

Sosialurin í Vágum:
360 Sandavágur
tel. 333820, 220507 fax 333720
e-post: edvard@sosialurin.fo
e-post: vagar@sosialurin.fo

Uppseting/prent:
Uppseting: Hestprent
Prent: Prentmiðstøðin

Útgevari:
Sp/f Sosialurin

Avgreiðsla:
Mán.-frí. 8-16
Argjavegur 26,
Tel. 341800, Fax 341801

Postadressa:
Postboks 76, 110 Tórshavn

E-mail:
post@sosialurin.fo
lysing@sosialurin.fo
lysingartorg@sosialurin.fo
varp@sosialurin.fo

Blaðið verður prentað mánadag-fríggjadag klokkan 14[00]

Lýsingar

Freistir:	Tekstlýsingar	Størri lýsingar	Lýsingartorgið	Heilsanir
Týsdagsblaðið	Mán.kl. 10	Frí. kl. 15	Frí. kl. 12	Frí. kl. 12
Mikudagsblaðið	Týs. kl. 10	Mán. kl. 15	Mán. kl. 12	Mán. kl. 12
Hósdagsblaðið	Mik. kl. 10	Týs. kl. 15	Týs. kl. 12	Týs. kl. 12
Fríggjadagsblaðið	Hós. kl. 10	Mik. kl. 15	Mik. kl. 12	Mik. kl. 12
Leygardagsblaðið	Frí. kl. 10	Hós. kl. 15	Hós. kl. 12	Hós. kl. 12

Størri lýsingar, sum nógv arbeiði stendst av, mugu vera inni í góðari tíð og áðrenn ásettu freistir.
Framíhjápláss má umbiðjast í góðari tíð.

Stødd:
Ein heil síða í Sosialinum er 254 mm breið og 346 mm í hædd. Breiddin á einum teigi er 39mm og rúmið millum teigarnar er 4mm.

Innsent tilfar
Fult navn skal vera undir innsendum tilfari. Innsendar greinar, har blaðleiðslan ikki er kunnað um bústað og telefonnummar, verða ikki settar í blaðið.